

§ 383 první odstavec druhá věta exek. ř.), a když v případě nebezpečí znehodnocení nebo zkázy uschované věci by stačilo opatření podle § 401 exek. ř., a když uschovatel ručí ukladateli podle §§ 961, 964 a 968 obč. zák. za zanedbání povinné péče. Povolení prozatímního opatření nelze odepřít — když jinak předpoklady pro ně jsou dány — ani tehdy, když povolením by zájmy třetích osob byly nějakým způsobem dotčeny, neboť zákon v příčině té nic neustanovuje. Bylo proto napadené usnesení změnit a obnovit usnesení prvního soudu.

Poněvadž však navrhovatel odpovídá nejen za zdatnost uschovatele, nýbrž za veškerou škodu ať zaviněnou ať nahodilou, která stihne věci u uschovatele, jak bylo zevrubně vyloženo v rozhodnutí č. 10.580 sb. n. s., k němuž se k zamezení opakování odkazuje, bylo podle § 390, druhý odstavec exek. ř. učinit výkon povoleného uschování závislým na složení jistoty (§ 56 c. ř. s., §§ 78 a 402 exek. ř.), kterou nejvyšší soud určil podle volného uznání (§ 390 exek. ř.) částkou 50.000 Kč, při čemž bylo přihlíženo k tomu, že jistota má sloužiti k případné náhradě za všechny majetkové újmy, které by odpůrci mohly vzejíti neodůvodněným snad zatímním opatřením, jakož i k náhradě nákladů vzniklých odpůrci v řízení o prozatímním opatření (§§ 390, 393, 394, 398 a 400 exek. ř. — srv. také Neumann-Lichtblau, komentář k exek. ř. z r. 1929 str. 1242, 1249 a násl.).

Čís. 13848.

Pojišťovací smlouva.

Pojistník jest v každém případě oprávněn žalovati o plnění pojistného nároku u řádného soudu, i když pojišťovací podmínky mají ustanovení ve smyslu § 11 odstavec 2 zákona o pojišťovací smlouvě, že výše nároku je vyhrazena rozhodčímu soudu.

Podá-li pojistník žalobu o zjištění, že jeho nárok proti pojišťovně jest důvodem po právu, musí prokázati právní zájem na zjištění podle § 228 c. ř. s.

Odmítla-li pojišťovna plnění, jest právní zájem pojistníka v tom, že, nezažaluje-li ve lhůtě v pojišťovacích podmínkách podle § 20 zákona o pojišťovací smlouvě uvedené, pozbude nároku, a může žalovati o zjištění, i kdyby mohl přímo žalovati o plnění, rozhodl-li se ponechat rozhodnutí o výši odškodného rozhodčímu soudu.

Pakliže pojišťovna neodmítne plnění, není právního zájmu na zjištění nároku a pojistník není oprávněn žalovati o určení, i kdyby se rozhodl svěřiti rozhodnutí o výši nároku rozhodčímu soudu.

Neodmítla-li pojišťovna plnění způsobem v § 20 zákona o pojišťovací smlouvě uvedeným, nýbrž ve sporu, zahájeném o určovací žalobě, popřela celý nárok, nemá pojistník rovněž zájem na určení a jest jeho žalobu o určení zamítnouti.

(Rozh. ze dne 18. října 1934, R I 1003/34.)

Žalobkyně byla předplatitelkou časopisu »Vobachs Familienhilfe« a tím pojištěna u strany žalované proti úrazu podle všeobecných pojišťovacích podmínek. Tvrdíc, že utrpěla úraz, domáhala se žalobkyně na za-

lované pojišťovně, by bylo zjištěno, že žalovaná jest povinna odškodniti žalobkyni za úraz ze dne 1. června 1931, jako abonentku časopisu »Rat und Tat«, po případě »Vobachs Familienhilfe« podle ustanovení pojišťovacích podmínek. Procesní soud první stolice žalobu zamítl, maje za to, že podmínky pro určovací žalobu nejsou splněny, poněvadž žalobkyně může uplatňovati jen následky úrazu, které již nastaly, takže se může domáhati nároku na odškodnění žalobou o plnění. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by vyčkaje pravomoci, dále jednal a znovu rozhodl. Důvody: Přisvědčiti jest vývodům prvního soudu potud, že není opodstatněno tvrzení žalující strany, kterým odůvodňovala zájem na brzkém zjištění, ježto prý nebyla dosud s to přehlédnouti veškeré následky utrpěného úrazu. Úraz se stal 1. června 1931 a podle § 3 všeobecných podmínek pojišťovacích může uplatňovati jen následky, jež se projeví způsobem tam uvedeným ihned, nebo nejdéle do tří měsíců po úrazu. Nelze tedy míti za to, že ještě ani v době podání žaloby 11. prosince 1933 nebyla s to následky utrpěného úrazu přehlédnouti a tím rozsah své neschopnosti přesně udati, ano podle uvedených podmínek na pozdějších následcích nezáleží. Žalobkyně však odůvodňovala onen zájem i poukazem na § 11 všeob. poj. podmínek, tvrdíc, že ztrácí nárok, nepodá-li včas žalobu o zjištění povinnosti k odškodnění. První soud, obíraje se tímto tvrzením, dospěl k závěru, že se žalobkyně neprávem odvolává na tato ustanovení všeob. poj. podmínek, neboť lhůta k podání žaloby trvá do šesti měsíců po odmítnutí ohlášeného nároku, k čemuž dosud nedošlo. Připustí-li se, že tomu tak jest, nelze přehlížeti, že § 11 všeob. poj. podmínek má ve spojení s § 6 těchto podmínek zvláštní význam právě se zřetelem na soudní uplatňování nároku na odškodnění. Odvolatelka vyvozuje z něho, což tvrdila již v podstatě v první stolici, že jest tímto ujednáním oprávněna jen k žalobě o zjištění a dochází k závěru, že se tím žalovaná strana bezvýhradně podrobila určovací žalobě. Žalovaná v odvolacím sdělení sice odmítá takovýto dalekosáhlý význam ustanovení § 11 poj. podmínek, avšak přehlíží, že jedno lze s určitostí vyvoditi z §§ 11 a 6, pokud se týče i § 5 poj. podmínek, t. j., že aspoň může býti výše odškodného stanovena, nedošlo-li k tomu dohodou stran podle určitých stupnic rozhodčím soudem a že proto má žaloba o určení smysl i s hlediska hospodárnosti soudního řízení, že má tedy praktický i účelný význam. Je-li prokázán tento předpoklad, k čemuž jest zříti z úřadu, nebrání žalobě takové, že může býti žalováno i o plnění (srovn. rozh. nejv. soudu čís. 547, 4498, 6040, 8992, 12288). První soud, vycházeje z názoru, že je vůbec určovací žaloba nepřipustná, lze-li již žalovati o plnění, neposoudil otázku tuto správně.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a uložil odvolacímu soudu, by nehledě ke zrušovacím důvodům znovu o odvolání rozhodl.

Důvody:

Pojistník jest v každém případě oprávněn žalovati o plnění pojistného nároku u řádného soudu, i když pojišťovací podmínky mají ve čl. 11, ustanovení ve smyslu § 11 odstavec 2 zákona o pojišťovací smlouvě, že výše nároku může býti vyhrazena rozhodčímu soudu. Neboť tím jest pojistníku dáno jen právo volby, zda chce rozhodnutí o výši

svěřiti rozhodčímu soudu či řádnému soudu, a není tím vyloučena bezpodmínečně příslušnost řádného soudu k určení výše. Podá-li však pojistník určovací žalobu o zjištění, že jeho nárok proti pojišťovně jest důvodem po právu, musí prokázati právní zájem na zjištění podle § 228 c. ř. s. Ten se různí podle toho, zda pojišťovna odmítla plnění způsobem v čl. 11 všeob. poj. podmínek uvedeným (shodným s § 20 zákona o poj. smlouvě), čili nic. Odmítla-li, jest právní zájem pojistníka v tom, že, nezažaluje-li ve lhůtě tam uvedené, pozbude nároku, a může proto žalovati o zjištění, i kdyby mohl přímo žalovati o plnění, rozhodl-li se, ponechati rozhodnutí o výši odškodného rozhodčímu soudu. Tak jest rozuměti i rozhodnutí č. 547 sb. n. s., kde pojišťovna rovněž odmítla plnění. Pakliže neodmítne plnění, není právního zájmu na zjištění nároku, poněvadž odpadlo nebezpečí ztráty nároku následkem nevčasného zažalování a nelze právní zájem odvozovati ani z toho, že se pojistník rozhodl svěřiti rozhodnutí o výši nároku rozhodčímu soudu a obmeziti řádný soud na zjištění důvodu, poněvadž určovací žaloba by neměla účelu a praktického smyslu, ba způsobovala by zbytečné útraty, ano buď nebylo důvodu zjišťovati, že povinnost nepopírající pojišťovny ku plnění tu jest, ježto jest ochotna plniti, nebo, odepřela-li plnění po zjištění výše nároku rozhodčím soudem, stejně by musil pojistník v každém případě žalovati o splnění nároku, by si opatřil exekuční titul, ježto rozsudek ve sporu určovacím není vykonatelný. Zbývá jen třetí možnost, o níž v souzeném případě právě jde, že pojišťovna neodmítla plnění způsobem ve čl. 11 všeob. poj. podm. uvedeným, nýbrž že ve sporu, zahájeném o určovací žalobě, popřela celý nárok. Tu se má věc obdobně jako v případě předešlém, neboť právního zájmu na zjištění plynoucího z nebezpečí ztráty nároků nepodáním žaloby zavčas není a zjišťovati důvod nároku by bylo rovněž bezúčelné a nepraktické a způsobovalo by zbytečné útraty, an pojistník by přes to, že si vymohl rozsudek, jímž jeho nárok na plnění byl zjištěn, musil žalovati o plnění po zjištění výše rozhodčím soudem, aby si opatřil exekuční titul.

Čís. 13849.

Úroky a anuity z pohledávek na propachtované nemovitosti zajištěných, jež pachtýř platí podle smlouvy kromě pachtovného, nepatří k pachtovnému, podléhajícímu úpravě podle vládního nařízení ze dne 29. července 1933, čís. 164 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 18. října 1934, R I 1217/34.)

Soud první stolice upravil k návrhu pachtýřů pachtovné, při němž jako pachtovné v penězích vzal 35 Kč z 1 korce. V rekursu uplatňovali pachtýři, že první soud, kdyby postupoval dle spisů, byl by musel dojiti k zjištění, že anuity, které mají pachtýři platiti Hypoteční bance za majitele usedlosti, jsou rovněž pachtovným, jež jest do snížení zahrnouti. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil. Důvody: Z odst. III. a IV. smlouvy a z § 3 a § 10 vlád. nař. ze dne 29. července 1933 čís. 164/1933 sb. z. a n. plyne, že první soud postupoval správně, vyšed při úpravě pachtovného, pokud bylo smluveno v penězích, jen